

Politie en wetenschap

De Strategische Onderzoeksagenda voor de Politie 2015-2019 en de doorwerking van onderzoek

Janine Janssen & Henk Huisjes

In deze derde kroniek over de relatie tussen politie en wetenschap wordt stilgestaan bij de Strategische Onderzoeksagenda voor de Politie 2015-2019. Het is belangrijk dat onderzoekers die onderzoek voor of over de politie willen doen, goed kennisnemen van deze agenda. De Onderzoeksagenda heeft een kaderstellende, faciliterende en stimulerende functie en bevat de belangrijkste thema's die in het politieonderzoek bijzondere aandacht verdienen. De Strategische Onderzoeksagenda wordt om de vier jaar vastgesteld door de minister van Justitie en Veiligheid. Een eerste evaluatie is momenteel in voorbereiding. In de Onderzoeksagenda 2015-2019 is het belang onderstreept van doorwerking van inzichten uit onderzoek in de politieke beroepspraktijk en het politievervalsysteem.

Inleiding

Dit is alweer de derde kroniek over politie en wetenschap in het *Tijdschrift voor Criminologie*. In de eerste kroniek werd de historische ontwikkeling geschetst van de belangstelling vanuit de politie voor (sociaal)wetenschappelijk onderzoek. Er werd aandacht besteed aan onderzoeksthema's, podia voor publicatie en kritiek, en aan randvoorwaarden voor onderzoek voor en over de politie. In deze kroniek werd ook het huwelijk als metafoor voor de relatie tussen politie en wetenschap geïntroduceerd. Bruid en bruidegom delen weliswaar veel met elkaar – zowel wetenschap als politie houdt zich bezig met het zorgvuldig en systematisch inwinnen van informatie en het afgewogen gebruik daarvan –, maar beiden hebben toch ook behoefte aan onafhankelijkheid en een eigen identiteit (Janssen, 2011). In de tweede kroniek werd de metafoor van het huwelijk doorgetrokken. Volgens een bekend gezegde is liefde een werkwoord. Het is goed als beide partners elkaar nodig hebben, dan groeien ze naar elkaar toe. Zonder medewerking van de politie krijgen onderzoekers geen entree in de politiepraktijk. Een goede entree is nodig om projecten uit te kunnen voeren, waarvan de resultaten doorwerken in de politiepraktijk. Omgekeerd heeft een professioneel politieapparaat belang bij kritisch en onafhankelijk uitgevoerd onderzoek, dat niet alleen inzicht biedt in (de uitvoering van) haar taken, maar ook weergeeft wat in de samenleving speelt en leeft. In de tweede kroniek werd ook gewezen op het belang van een Strategische Onderzoeksagenda voor de Politie, bij wijze van huwelijkse voorwaarden (Janssen & Venderbosch, 2014). In 2015 stelde de minister van Veiligheid en Justitie een

dergelijke agenda vast. In deze derde kroniek wordt op een rij gezet wat deze agenda is, hoe en met welk doel hij ontwikkeld is en welke thema's erin genoemd worden. Past de metafoor van de huwelijkse voorwaarden bij deze agenda, of gaat de metafoor mank? Op die vraag wordt aan het einde van deze kroniek nog eens kort teruggekomen.

Een tweede onderwerp waaraan in deze derde kroniek aandacht wordt besteed, is het debat over 'doorwerking van onderzoek'. Dit debat raakt aan een grote diversiteit aan relaties tussen wetenschappelijk onderzoek enerzijds en maatschappij, beroepen en bedrijven anderzijds. Ook voor wat betreft de politie en het politieonderwijs wordt veelvuldig de klacht gehoord dat resultaten van onderzoek voor en over de politie niet goed 'doorwerken' in de politieke beroepspraktijk en het politieonderwijs. Niet alleen de relatie tussen wetenschap en politie staat ter discussie in dit debat, maar ook de aandacht en de zorg voor het politieonderwijs. Welke bijdragen mogen verwacht worden van wetenschappelijk onderzoek, waar het de actualisering van opleidingsprogramma's en leermiddelen betreft, de vorming van studenten en werkenden, dan wel de professionalisering van docenten?

De Strategische Onderzoeksagenda voor de Politie 2015-2019

We gaan uitvoerig in op de Strategische Onderzoeksagenda voor de Politie, omdat het voor onderzoekers van buiten de politie van groot belang is inzicht te hebben in discussies bij de politie over wetenschap en de verwachtingen daaromtrent.

Een voorloper

Voorafgaande aan de Strategische Onderzoeksagenda 2015-2019 ontwikkelde de Politieacademie al eens een voorstel voor een dergelijke Onderzoeksagenda (Politieacademie, 2011). Deze agenda was rond vier thema's georganiseerd: gezag (vertrouwen en legitimiteit), positie (relaties die de politie met haar omgeving onderhoudt), prestaties (effectiviteit) en professionalisering (ontwikkelingen op het terrein van vakmanschap). Met dit voorstel wilde de Politieacademie een antwoord geven op veelgehoorde kritiek dat de kennisinfrastructuur van de politie te beleids- en incidentgericht zou zijn en bovendien te gefragmenteerd. Er zou te weinig accumulatie van kennis optreden en aandacht voor onderzoek op langere termijn en de internationale oriëntatie zouden ontbreken. Deze eerste proeve is indertijd niet landelijk overgenomen, maar het idee van een richtinggevende en kaderstellende agenda op zich is wel geadopteerd en uitgewerkt (Janssen, 2011; Janssen & Venderbosch, 2014).

Sinds 1 januari 2013 kent Nederland één landelijk politiekorps. Doeleinden van het nieuwe korps zijn het leveren van beter politiewerk, het functioneren als eenheid en het vergroten van de legitimiteit van en het vertrouwen in de politie. Bij dit streven naar kwaliteitsverbetering wordt ook een bijdrage van (sociaal)wetenschappelijk onderzoek verwacht. In de eenheden, aan de Politieacademie (sinds 1 januari 2017 ingebed in het politiebestedel) en daarbuiten, aan universiteiten, hogescholen en bij (commerciële) onderzoeksbureaus, wordt onderzoek over en

voor de politie verricht. Het wettelijke kader hiervoor is te vinden in de herziene Politiewet 2012, die op 1 januari 2017 van kracht werd.¹

Wat is de Strategische Onderzoeksagenda voor de Politie?

De Strategische Onderzoeksagenda voor de Politie is een door de minister van Justitie en Veiligheid (tot 26 oktober 2017: Veiligheid en Justitie) aangewezen instrument om meer samenhang en meer focus in het onderzoek aan te brengen en om de doorwerking naar onderwijs, beleid en beroepspraktijk te verbeteren. De Onderzoeksagenda heeft een kaderstellende, faciliterende en stimulerende functie. Zo bevat deze agenda de belangrijkste thema's die in het politieonderzoek bijzondere aandacht verdienen en de kaders voor het toepassingsgericht wetenschappelijk onderzoek dat door de Politieacademie wordt uitgevoerd en voor het wetenschappelijk onderzoek dat wordt uitbesteed (gewijzigde Politiewet 2012, art. 94). De Onderzoeksagenda wordt minimaal eenmaal per vier jaar vastgesteld door de minister van Justitie en Veiligheid, nadat de Politieonderwijsraad hierover heeft geadviseerd (ibid., art. 84). Dit advies wordt voorbereid onder regie van de Commissie Kennis en Onderzoek van de Politieonderwijsraad. Deze commissie is tevens verantwoordelijk voor de begeleiding van het onderzoek dat wordt uitbesteed aan externe onderzoeksbureaus, universiteiten en andere instellingen (ibid., art. 84).² De commissie heeft daarmee de taken overgenomen van de eerdere Commissie Politie en Wetenschap. Wel bleef de naam Politie & Wetenschap in gebruik, ter aanduiding van het onderzoeksprogramma, de jaarlijkse Calls en de publicatiereeksen.³

De Agenda 2015-2019 is de eerste Strategische Onderzoeksagenda voor de Politie die in deze nieuwe bestuurlijk-organisatorische context is opgesteld. Ten opzichte van de politiepraktijk, het politieonderwijs en de beleidsvorming beoogt de Onderzoeksagenda vooral ook een verbindende functie te hebben. De beschikbare middelen voor extern uit te besteden onderzoek zijn weliswaar beperkt (1,6 miljoen euro jaarlijks), maar een gerichte en gedragen inzet hiervan kan een belangrijke stimulerende werking hebben op benodigde vakinhoudelijke discussies, verdieping van kennis, en op de doorwerking binnen politiepraktijk en -onderwijs.

In kringen van de politie, de Politieacademie en de Commissie Kennis en Onderzoek zijn de eerste stappen in het evaluatieproces van de huidige Strategische Onderzoeksagenda gezet. Er wordt gekeken naar het proces van totstandkoming, de vraagstelling van de zijde van de politie en de uitleg daarbij, de sturende werking van de agenda, de variëteit van wetenschappelijke disciplines die betrokken zijn bij het onderzoek, en natuurlijk de opbrengsten en de doorwerking van het onderzoek vanuit de onderscheiden perspectieven van beleid, praktijk en onderwijs. Voor een evaluatie hoeft namelijk niet gewacht te worden tot de eindopbrengsten zich in de jaren na 2019 ten volle tonen. Evaluatie tijdens de rit,

1 Staatsblad 203 van 7 juni 2016. Wet van 25 mei 2016 tot wijziging van de Politiewet 2012 in verband met de inbedding van de Politieacademie in het nieuwe politiestelsel. Kamerstuk 34129.

2 Zie voor de manier waarop onderzoeksvoorstellen kunnen worden ingediend: www.politieenwetenschap.nl/call-2018.

3 Zie www.politieacademie.nl/kennisenonderzoek/Onderzoek/onderzoeksthemas/Documents/Bijlage,%20link%20Strategische%20onderzoeksagenda.pdf.

procesevaluatie, is zeker zo nuttig als productevaluatie aan het eind (Swanborn, 2002).

Totstandkoming van de Onderzoeksagenda

Zoals gezegd, had de Politieacademie eerder een eigen voorstel voor een Strategische Onderzoeksagenda gemaakt (2011) en besproken met belanghebbenden. Uit de besprekingen bleek dat partijen, voorop de nationale politie (in wording), behoefte hadden aan een andere aanpak. De nationale korpsleiding (en de daaraan voorafgaande kwartiermakerorganisatie) beoogde een directere relatie met de beleidsthema's van de politie. Ook het aantal onderzoeken dat jaarlijks werd uitgevoerd, werd als groot en belastend ervaren. Achteraf gezien vonden de discussies over de Onderzoeksagenda plaats in een tijd van grote bestuurlijke druk. De politie stond voor de enorme taak om het ontwerp van de nationale politie werkend te krijgen en de Politieacademie stond voor de opdracht de eigen inhoudelijke onafhankelijkheid overeind te houden met het zicht op de naderende inbedding in het politiebestedel. Dankzij de bereidheid over en weer te zoeken naar een gemene deler en de nodige diplomatie lukte het medio 2014 een gedragen voorstel op tafel te leggen. Dit voorstel werd met een positief advies van de Politieonderwijsraad in september van dat jaar aangeboden aan de minister. In mei 2015 stelde de minister van Veiligheid en Justitie de Strategische Onderzoeksagenda voor de Politie 2015-2019 vast.

Behoeftetestelling

Samengevat kan gesteld worden dat er bij de constructie van de Strategische Onderzoeksagenda ten eerste rekening gehouden is met het strategisch (innovatie)beleid van het landelijke politiekorps. Om ondoelmatige overlap te voorkomen is het ontwerp afgestemd met de onderzoeksprogramma's van het WODC van het ministerie van Justitie en Veiligheid, het NSCR en de Inspectie Justitie en Veiligheid.⁴ De vorming van de Strategische Onderzoeksagenda berust voorts op een inventarisatie van de behoefte aan onderzoek, gebaseerd op navraag bij sleutelfiguren in de politieorganisatie, gesprekken in het politieonderwijs en gesprekken met wetenschappers van buiten de politie. De lectoren verbonden aan de Politieacademie brachten een eigen overzicht van onderzoeksthema's in, dat werd meegewogen. Na ordening en analyse van de verzamelde inzichten werd het resultaat voorgelegd aan en besproken met de staf van de korpsleiding, vertegenwoordigers van het Openbaar Ministerie, burgemeesters en vakbonden en wederom met een aantal wetenschappers. Uiteindelijk heeft dit geleid tot acht thema's, ondergebracht in vier categorieën. Elk van de thema's is gerelateerd aan het centrale streven naar effectievere politie en een veiligere samenleving. Op voorhand is niet aangegeven om wat voor soort onderzoek het zou moeten gaan, bijvoorbeeld evaluatief of verkennend. Ook kan geconstateerd worden dat de Strategische Onderzoeksagenda niet 'dichtgetimmerd' is, maar ruimte biedt voor onderzoekers om eigen ideeën naar voren te brengen. Dit is het meest zichtbaar in het externe onderzoek dat plaatsvindt onder regie van de Commissie Kennis en Onderzoek.

4 Idem, p. 7.

Thema's per categorie

Het overzicht van thema's per categorie is als volgt:

- 1 Actuele ontwikkelingen en interventies politie (bijvoorbeeld Van Wijk e.a., 2017)
 - a Inzicht in actuele fenomenen en politietoetreden
- 2 Politie in haar omgeving (bijvoorbeeld Kruijp, 2017; Van der Torre & Van Valkenhoef, 2017)
 - b Lokale basis op orde (denk in dit verband aan de verankering in de wijk)
 - c Eigentijdse relatie met de burger
- 3 Politieorganisatie (bijvoorbeeld Mali e.a., 2017)
 - d Functioneren als één korps
 - e Samenwerken en identiteit
 - f Technologie en effectief informatiegebruik
- 4 Politiemedewerker (bijvoorbeeld Sollie, 2017)
 - g Weerbaar en integer
 - h Vakkundig optreden

De vraag of de Strategische Onderzoeksagenda een sturende werking heeft, is nog lastig te beantwoorden. Vooralsnog gaat het eerder om ordening dan om sturing. Hoewel de vier onderscheiden categorieën algemeen geformuleerd zijn, sluiten ze direct aan op de grote uitdagingen waarvoor de politieorganisatie staat gesteld, zeker in de jaren 2013-2014, maar ook nu nog. Ook de acht thema's hebben een vrij algemeen karakter, hoewel het ene thema specifiek is dan het andere, als we bijvoorbeeld thema A (inzicht in actuele fenomenen en politietoetreden) vergelijken met thema G (weerbaar en integer). Meer recent is het thema Ondermijning toegevoegd. Tussen het onderzoek dat door lectoren en onderzoekers van de Politieacademie wordt uitgevoerd en het onderzoek dat wordt uitbesteed aan externe onderzoekers is een tweedeling binnen de thema's afgesproken. De Politieacademie richt zich overwegend op de thema's B, F, G en H. Externe onderzoekers worden via de Call Politie & Wetenschap uitgenodigd voorstellen te doen op de thema's A, C, D en E. Zowel de onderzoeksprogrammering van de Politieacademie als de jaarlijkse Calls laten overigens zien dat het lastig is deze tweedeling haarscherp te hanteren.

Opbrengsten

De werking van de Strategische Onderzoeksagenda zal uiteindelijk moeten blijken uit de opbrengsten en de bijdragen die daarmee geleverd worden aan een effectievere politie en veiligere samenleving. Daarvoor is het nu nog te vroeg. Vooralsnog kan geconstateerd worden dat de categorieën en thema's een ordenende werking hebben gehad, binnen de Academie en voor wat betreft het extern uitgevoerde onderzoek. De vier hoofdcategorieën zijn bijvoorbeeld gebruikt om een overzicht te maken van alle publicaties van Politie & Wetenschap die vanaf 2002 tot en met 2017 zijn verschenen. Dit overzicht zal binnenkort op de website www.politiewetenschap.nl worden geplaatst. Een overzicht van publicaties door lectoren en onderzoekers van de Politieacademie is te vinden op de website van de Academie. Publicaties vanaf 2016 zijn in een apart overzicht geplaatst.

Enkele markante voorbeelden van onderzoekspublicaties zijn vermeld in het overzicht hiervoor. Een klassiek, maar nog steeds actueel vraagstuk betreft de verhouding tussen het brede basispolitiewerk versus de inzet op en kwaliteit van de recherche (Van der Torre & Valkenhoef, 2017). Niet alleen maatschappelijke ontwikkelingen spelen een belangrijke rol in de dynamiek van maatschappij en politie (de zon- en schaduwzijdes van de digitalisering bijvoorbeeld, zie Mali e.a., 2017; Sollie, 2017), ook de (her)ordening van politieke taken tussen politie en haar partners in het publieke domein is van majeure betekenis (Kruijff, 2017; Van Wijk e.a., 2017).

Doorwerking

Het in de praktijk brengen van door wetenschappers (binnen én buiten de politie) verzamelde inzichten is – zoals hiervoor al werd aangegeven – een belangrijk aandachtspunt in de Strategische Onderzoeksagenda voor de Politie. Deze agenda staat daarin bepaald niet alleen. In toenemende mate krijgt de derde hoofdtaak van het hoger onderwijs de nadruk. Naast het verzorgen van hoger onderwijs en het doen van onderzoek wordt van universiteiten en hogescholen verwacht dat ze inzetten op ‘valorisatie’, ook wel aangeduid met termen als disseminatie, kennis-circulatie, impact en – momenteel vooral – doorwerking. De formats waarin onderzoeksvoorstellen tegenwoordig moeten worden gegoten, kennen stevast een doorwerkingsparagraaf, waarin de onderzoeker moet aangeven hoe deze denkt dat de uitkomsten van het voorgestelde onderzoek bij kunnen gaan dragen aan de samenleving, aan specifieke bedrijven, instellingen, beroepen of werkprocessen. Om een dergelijke paragraaf te kunnen invullen, moet vooraf goed nagedacht worden en overleg gevoerd worden over de mogelijke betekenis van het onderzoek voor het veld waarin het is gepland. Waar het gaat over samenlevingsvraagstukken, zoals veiligheid, of maatschappelijke organisaties, zoals de politie, kan een (her)ontwerpgerichte benadering helpen om de beoogde doorwerking al vooraf te benoemen (zie bijvoorbeeld Van Aken & Andriessen, 2011).

Dat doorwerking een complex vraagstuk betreft, is in de Strategische Onderzoeksagenda voor de Politie 2015-2019 duidelijk onderkend. Het aantal significante vernieuwingen bij de politie dat terug te voeren is op wetenschappelijk onderzoek is tot nu toe echter nog beperkt. Daar waar dat lukte, ging het dikwijls om onderzoekers die optrokken met ‘vernieuwers’ binnen de politie en die daarbij een verkennende, een begeleidende of een evaluerende rol vervulden. De Strategische Onderzoeksagenda spreekt van ‘actieonderzoek’ en van ‘op toepassing gericht wetenschappelijk onderzoek in en in samenwerking met de politiepraktijk’ om het belang van de interactie tussen onderzoekers en praktijkmensen te benadrukken. Een langdurende relatie en het vermogen om te volharden blijken daarbij van essentieel belang.⁵

In de afgelopen jaren organiseerde de Commissie Kennis en Onderzoek een drietal drukbezochte bijeenkomsten onder de noemer ‘Wetenschap op de werkvloer’.

5 Idem, p. 45.

Op deze bijeenkomsten werden knelpunten benoemd, maar ook werd gesproken over mogelijke oplossingsrichtingen. De doorwerking van wetenschappelijk onderzoek, maar overigens ook van intern intelligence-onderzoek, is gebaat bij gerichte interactie tussen praktijkexperts en specialisten, onderzoekers, docenten én studenten. Onderzoek op het terrein van politieke vakdidactiek zou daarbij een toegevoegde waarde kunnen hebben. Wat zijn kernconcepten, methoden en leermiddelen die in het politieonderwijs worden gehanteerd? Hoe verhouden deze zich tot de taal en de inzichten van wetenschappelijk onderzoek en hoe worden kernvraagstukken in de politiepraktijk zelf verwoord en begrepen? Zowel op hogescholen als op universiteiten wordt hiernaar onderzoek gedaan.⁶ Hoe dan ook, het is van belang dat partijen die samen de Strategische Onderzoeksagenda voor de Politie dragen, aandacht blijven schenken aan doorwerking, blijven investeren in betekenisvolle ontmoetingen en met elkaar voorkomen dat doorwerking slechts een 'buzzword' blijft.

De samenstelling en de wettelijke positie van de Politieonderwijsraad en zijn Commissie Kennis en Onderzoek bieden een bestuurlijk-organisatorische inbedding om wetenschappelijk onderzoek te verbinden met de verdere ontwikkeling van de politiepraktijk, het politieonderwijs en programma's voor een leven lang leren, maar dat is niet voldoende voor een daadwerkelijke doorwerking. Hieronder volgen hierover nog enkele opmerkingen en suggesties ter verbetering, geadresseerd aan de wetenschap, de politiepraktijk en het politieonderwijs.

Wetenschap en doorwerking

Het staat buiten kijf dat politie en wetenschap elkaar nodig hebben (Venderbosch, 2013). Het feit dat wetenschappers met hun werk niet altijd weten door te dringen tot de beroepspraktijk kan niet alleen op het conto geschreven worden van die praktijk. De politiepraktijk zit weliswaar niet altijd te wachten op genuanceerde, omslachtig geformuleerde onderzoeksresultaten, maar de eerlijkheid gebiedt te erkennen dat de kenmerken van het huidige academische klimaat ook niet altijd bevorderlijk zijn voor doorwerking. Denk in dit verband aan de publicatiedruk, waarbij aan een Engelstalige tekst in een internationaal en *high-ranking* tijdschrift nu eenmaal meer glans wordt toegekend, en waarbij het toegankelijk en inhoudelijk verantwoord vervaardigen van publicaties voor de beroepspraktijk of het onderwijs minder statuut heeft (Janssen & Van der Woude, 2015). Wie de laatste vijf jaargangen van het *Tijdschrift voor Criminologie*, het *Tijdschrift voor Veiligheid*, *PROCES* of *Cahiers Politiestudies* bekijkt, zal overigens merken dat bijdragen van wetenschappers veruit in de meerderheid zijn ten opzichte van die van professionals uit de beroepspraktijk, en dat steeds meer hoogleraren in deze periodieken publiceren om hun aansluiting op de beroepspraktijk te vergroten (Kolthoff, 2016). Ook bemoedigend is dat een periodiek als het *Tijdschrift voor de Politie* met regelmaat wetenschappers weet te strikken om kond te doen van hun (kritische) bevindingen. Dit tijdschrift wordt vooral gelezen door leidinggevend en (hogere) staffunctionarissen. Voor doorwerking op de werkvloer is het zaak

6 Zie <http://ecbo.nl/netwerk-lectoren-en-hoogleraren-beroepsonderwijs/>. Zie ook bijv. Nieuwenhuis, 2013.

aandacht te hebben voor de betekenis van het politievakblad *Blauw*. Dit periodiek wordt om de twee maanden onder alle 65.000 politiefunctionarissen in Nederland verspreid, wat van groot belang kan zijn voor doorwerking. Zo kreeg een onderzoeksrapport van Bervoets en Bruinsma (2017) over opsporing in dorpen en stadsbuurten met een gesloten leefgemeenschap ruime aandacht in *Blauw* (18 november 2017). Leidinggevend en docenten kunnen met regelmaat artikelen vinden in *Blauw* met een directe relevantie voor medewerkers en/of studenten. Onderzoekers kunnen overigens niet zelf rechtstreeks hun publicatie kwijt in dit vakblad. Indien het blad interesse heeft in een bepaald thema of onderzoek, wordt een stuk daarover geschreven door een medewerker van *Blauw*. Een onderzoeker kan natuurlijk wel zelf contact opnemen met de redactie (zie voor een overzicht van alle politievakbladen sinds 1945: Wever, 2017).

Onderwijs en doorwerking

Waar de Strategische Onderzoeksagenda wel expliciet de relatie tussen onderzoek en praktijk aansnijdt, is de relatie tussen onderzoek en onderwijs nog wat onderbelicht. Beide raakvlakken (wetenschap-praktijk en wetenschap-onderwijs) zijn van belang om een goede doorwerking te bevorderen. Aan de Politieacademie is geëxperimenteerd met verschillende werkvormen om wetenschappelijke kennis dichterbij de beroeps- en onderwijspraktijk te brengen. Via bijvoorbeeld lectorale colleges in het onderwijs, studiedagen, nieuwsbrieven, het formuleren van een canon van wetenschappelijke literatuur op specifieke thema's en door middel van actieonderzoek zijn contacten tussen onderzoekers, docenten en de beroepspraktijk versterkt.⁷

De Strategische Onderzoeksagenda zelf formuleert overigens geen verwachtingen over de manier waarop wetenschappelijke inzichten via het politieonderwijs hun weg naar de praktijk zouden moeten vinden. Ook zijn er geen doelen of verwachtingen geformuleerd over wat dit van docenten aan de Politieacademie vergt. Wel is in dit verband door de Politieonderwijsraad en de Politieacademie het bijzonder lectoraat Kennistransfer ingesteld aan de Academie, dat zich over het vraagstuk van doorwerking buigt (Huisjes, 2016). Binnen dit lectoraat wordt de nadruk vooral gelegd op de betekenis van docenten binnen het brede en veelzijdige thema van de doorwerking. De strategische betekenis van docenten voor de doorwerking van wetenschappelijk onderzoek mag vanzelfsprekend lijken vanuit het hoger onderwijs bekeken, maar in beroepsopleidingen is dat niet zonder meer ook het geval. Belangrijke aangrijpingspunten zijn de curricula en de leermiddelen van de diverse opleidingen en de examenvereisten. Onderzoekers die daar zicht op hebben en meewerken met docenten bij de actualisering daarvan kunnen doorwerking van inzichten borgen, mits deze natuurlijk ook passen binnen de kaders die de politieorganisatie stelt. Zo kunnen onderzoekers direct bijdragen aan de professionalisering van docenten. Een voorbeeld hiervan is te vinden binnen de opleiding Verhoor, waaromheen een hecht netwerk bestaat van docenten, onderzoekers en operationeel specialisten. Daarnaast moet ook de reflectie op het pedagogisch en didactisch handelen van docenten binnen het politieonderwijs worden

7 Idem, p. 45. Zie hierover ook Kolthoff, 2016; Van den Hurk & Jorna, 2016.

genoemd, en hoe dat bijdraagt aan de persoonlijke en maatschappelijke vorming van studenten. Diverse generieke thema's, zoals globalisering, digitalisering, diversiteit en de netwerksamenleving, raken het politiewerk in de volle breedte. Om het vormingsperspectief hierop scherp te stellen zijn wetenschappelijke onderbouwing en professionalisering van docenten evenzeer van belang.

Politiepraktijk en doorwerking

Van de politie wordt wel gezegd dat deze geen lees- en schrijfcultuur kent (zie bijvoorbeeld Princen, 2015). Dat klinkt als een open deur, het is immers een 'hands-on' organisatie. Een organisatie waar het handelen centraal staat, zoals er zo veel zijn. Nederland mag dan wel een diensteneconomie of kennissamenleving worden genoemd, veel werk is een kwestie van doen, waarbij het weten in de ervaring schuilt en maar beperkt op papier staat. Dat neemt niet weg dat 'leren' van groot belang is. Er zijn tal van redenen om politiemensen te (willen) zien als 'reflective practitioner' en de Politieacademie als een instituut waar professionals worden opgeleid. Een professional 'kent niet alleen de knepen van het vak, maar beschikt ook over het vermogen om bestaande beroeps- en organisatiepraktijken op een methodische manier tegen het licht te houden en betekenisvolle interventies voor te stellen of uit te voeren' (Huisjes, 2016, 15). Binnen de duale opleidingen die verzorgd worden aan de Politieacademie is het zaak om deelnemers te oefenen in een kritische blik op hun eigen werk en werkomstandigheden en in de competenties diedboekt staan onder de noemer 'leren en vormgeven'.

Huwelijkse voorwaarden?

Bij het samenspel tussen wetenschap en politie gaat het om wederkerigheid. Idealiter zou het kunnen gaan om partners die een symbiotische relatie onderhouden, een relatie die tot wederzijds voordeel strekt, gebaseerd op weloverwogen afspraken die niet vrijblijvend zijn. Terugkomend op de huwelijksmetafoor, zijn de verwachtingen over taken, werkverdeling, plichten en verantwoordelijkheden, die zijn vastgelegd met de Strategische Onderzoeksagenda voor de Politie, vergelijkbaar met huwelijkse voorwaarden? Het antwoord moet zijn: nee. De metafoor dekt de lading niet. Het gaat niet over slechts twee partijen (politie en wetenschap), maar minimaal over drie (ook: politieonderwijs). Bovendien hebben naast deze drie ook het Openbaar Ministerie, het openbaar bestuur en de vakorganisaties bijgedragen aan de totstandkoming van de Strategische Onderzoeksagenda. De politie opereert, meer dan ooit, in netwerken, en dat gold ook voor de totstandkoming van de Strategische Onderzoeksagenda.

Niettemin is het zo dat de politie (in dialoog) een 'behoeftestelling' tot stand heeft gebracht, die de betrokkenheid van wetenschappers bij de politie beoogt te reguleren. Wetenschappers hanteren eigen criteria, in termen van onafhankelijkheid en methodologie, maar zullen zich ook moeten afvragen hoe hun bijdrage past bij de kenmerken van een beroeps- en organisatiepraktijk binnen de politie, dan wel het politieonderwijs. Waar onderzoekers zich nogal eens beperken tot rapporten van een stevig academisch gehalte, zou het met het oog op doorwer-

king helpen als daaraan doelgericht flankerende producten worden toegevoegd, gericht op de politiepraktijk en/of het politieonderwijs. Dat zou een strategie kunnen zijn waarover afspraken gemaakt zouden kunnen worden. Het vervaardigen van een waaier aan direct verwante publicaties, enerzijds academisch van aard, anderzijds praktijkgericht, zou meer dan tot nu toe kunnen worden gestimuleerd en vooral gewaardeerd (Janssen, 2018). Dat vergt een andere beoordeling van onderzoeksvoorstellen en publicaties. Dat zou ertoe leiden dat onderzoekers, meer dan tot nu toe, relaties aangaan met het onderwijs en de beroepspraktijk en deel uit gaan maken van praktijknetwerken, waarin onderzoekers en onderwijs- en praktijkprofessionals op collegiale voet samenwerken. Dat lukt echter alleen als de betreffende wetenschappers die praktijk als meer zien dan een *Fundgrube* van voor de wetenschap interessant materiaal.

Literatuur

- Aken, J. van & Andriessen, D. (2011) (red.). *Handboek ontwerpgericht wetenschappelijk onderzoek. Wetenschap met effect*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.
- Bervoets, E. & Bruinsma, M., m.m.v. H. Turan & E. Veerman (2017). *Horen, zien en zwijgen. Opsporing in de dorpen en stadsbuurten met een gesloten gemeenschap*. Politie & Wetenschap/Bureau Bervoets.
- Huisjes, H. (2016). Wetenschap, politie en kennistransfer. *PROCES*, 38(5), 14-22.
- Hurk, A. van den & Jorna, A. (2016). De DJI en de wetenschap. Over de wijze waarop een uitvoeringsorganisatie samenwerkt met de wetenschap. *PROCES*, 38(5), 41-56.
- Janssen, J. (2011). Kroniek politie en wetenschap. *Tijdschrift voor Criminologie*, 53(2), 163-172.
- Janssen, J. (2018). *Uitgelezen. Een ode aan het lezen aan de hand van tien boekbesprekingen*. Den Haag: Boom criminologie.
- Janssen, J. & Venderbosch, A. (2014). Kroniek. Politie en wetenschap. *Tijdschrift voor Criminologie*, 56(1), 81-90.
- Janssen, J. & Woude, M. van der (2015). De ondergewaardeerde democratische underlabourer? Over toegepast onderzoek ten behoeve van de rechtshandhaving en de veiligheidszorg binnen de heersende academische cultuur. *Tijdschrift over Cultuur & Criminaliteit*, 5(1), 115-123.
- Kolthoff, E. (2016). Wetenschap in de beroepspraktijk: partners in de veiligheidszorg. *PROCES*, 38(5), 6-13.
- Kruijff, J. (2017). *Een praktijkonderzoek naar het contact tussen de politie en sociale wijkteams*. Apeldoorn: Politie & Wetenschap.
- Mali, B., Bronkhorst-Giessen, C. & Hengst, M. den (2017). *Predictive policing: lessen voor de toekomst*. Apeldoorn: Politieacademie.
- Nieuwenhuis, L.F.M. (2013). *Werken aan goed beroepsonderwijs*. Lectoraat beroepsonderwijs. Hogeschool Arnhem/Nijmegen.
- Politieacademie. (2011). *Strategische Onderzoeksagenda Politie. Gezag, positie, prestaties, professionalisering*. Apeldoorn.
- Princen, M. (2015). *De gekooide recherche. Het ware verhaal achter de matige prestaties van de Nederlandse opsporing*. Amsterdam: Prometheus Bert Bakker.
- Sollie, H. (2017). *Alledaagse magie. Mentale weerbaarheid van kinderporno- en forensisch onderzoekers*. Den Haag: Boom criminologie.

- Swanborn, P.G. (2002). *Evalueren. Het ontwerpen, begeleiden en evalueren van interventies: een methodische basis voor evaluatieonderzoek*. Amsterdam: Boom.
- Torre, E.J. van der & Valkenhoef, J.M. van (2017). *De lokale betekenis van basisteams: over het werk van geüniformeerde agenten en het gebrek aan rechercheurs*. Apeldoorn: Politie-academie.
- Venderbosch, A. (2013). Politie en wetenschap: waarom zij elkaar nodig hebben. *PROCES*, 35(3), 190-198.
- Wever, J. (2017). Nederlandse politievakbladen sinds de Tweede Wereldoorlog. *Cahiers Politiestudies*, 45(4), 235-260.
- Wijk, A. van, Hardeman, M., Scholten, L. & Olfers, M. (2017). *De rol van de politie in de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sport in samenwerking met relevante partners*. Apeldoorn: Politie & Wetenschap.